

CENTRI CIVILNIH INICIJATIVA
ЦЕНТРИ ЦИВИЛНИХ ИНИЦИЈАТИВА

Lokalni izbori 2012.

Općina Široki Brijeg Izvješće obećanja načelnika

Lokalna uprava za kvalitet života građana

Ova publikacija je izrađena uz pomoć Europske unije. Sadržaj ove publikacije je isključiva odgovornost CCI i ni u kom slučaju ne

I Uvod	3
II O lokalnim izborima 2012. godine	5
2.1. Opći podaci	5
2.2. O lokalnim izborima na području Općine Široki Brijeg	5
III Predizborna obećanja	8
3.1. Životopis načelnika.....	8
3.2. Predizborna kampanja	8
3.3. Pregled obećanja.....	9
IV Zaključak	20
4.1. Posebni dio – Općina Široki Brijeg.....	20
4.2. Opći dio – svi promatrani gradovi i općine	21

I Uvod

Centri civilnih inicijativa (CCI) su krajem 2010. godine započeli projekt „Lokalna uprava za kvalitet života građana – faza 2“, financiran od strane Europske unije, koji predstavlja svojevrsan unaprijeđeni nastavak prve projektne faze koja je trajala u razdoblju od 2008. – 2010. godine. Osnovni cilj projekta je unaprijediti kvalitet života građana u onim segmentima koji su u cijelosti ili djelimice u nadležnosti i odgovornosti lokalne uprave, ili lokalna uprava realno može utjecati na njihovo unaprijeđenje. Projekt je pokrenut u 14 općina/gradova u BiH koji su izabrani na osnovu utvrđenih kriterija, koji uključuju različit stupanj razvijenosti, urbanu i ruralnu orijentaciju, te teritorijalnu raznolikost.¹

Nadgledanjem rada lokalnih vlasti i kreiranjem baze podataka sa rezultatima nadgledanja uspostavlja se praksa neovisnog praćenja rada lokalnih vlasti u kontekstu kvalitete života građana, ali i stvara temelj za kontinuirano praćenje trendova u kvaliteti života građana.

(Grado)načelnici općina/gradova i lokalna administracija generalno trebaju pokazati više menadžerskih sposobnosti i uložiti više napora za unapređenje kvalitete života običnog čovjeka, u svakom pogledu. U tom smislu se, kroz ovaj Projekt provodi niz aktivnosti u ciljnim općinama/gradovima, koje bi trebale rezultirati odgovornijim i transparentnijim radom lokalne uprave.

Ono što je posebno zanimljivo, dio aktivnosti usmjeren je na pokretanje lokalnih kampanja, a u pravcu rješavanja problema na lokalnoj razini, koji budu identificirani kroz spomenuti proces monitoringa lokalne uprave i kvalitete života građana. U te kampanje uključeni su građani i lokalne udruge.

Pored navedenih aktivnosti, žele se revitalizirati neki stari i uspostaviti novi mehanizmi sudjelovanja građana u javnom životu i procesu donošenja odluka, kako bi se istovremeno povećala dvosmjerna komunikacija sa građanima, a ne samo jednosmjerna, kojom se građanima samo plasiraju već gotove odluke i informacije, bez traženja povratne informacije i mišljenja.

Projekt potiče izravno uključivanje građana između ostalog i kroz forume odgovornosti i proračunske fokus grupe. Na Forumima odgovornosti (grado)načelnici imaju prigodu javnosti prezentirati buduće planove, te predstaviti što su uradili tijekom svog mandata, a građani imaju prigodu postaviti pitanja o aktualnim problemima u svojoj zajednici.

Osoblje na projektu je tijekom predizborne kampanje za lokalne izbore 2012. godine pratilo predizborna obećanja i lokalne programe političkih stranaka, odnosno kandidata za (grado)načelnike, a ista su objavljivana putem web stranice www.lokalnauprava.ba. U tom

¹ Banja Luka, Tuzla, Novo Sarajevo, Mostar, Doboj, Pale, Foča, Trebinje, Bihać, Travnik, Široki Brijeg, Livno, Bijeljina i Zenica.

smislu, godinu dana kasnije, izlazimo i sa pregledom realizacije datih predizbornih obećanja, te osnovnim karakteristikama same kampanje tijekom lokalnih izbora, a na temelju 13 općina² i gradova u kojima je ona praćena. Ovime se žele podsjetiti građani, odnosno birači i cjelokupna javnost, na ono što su, danas prvi ljudi pojedinih lokalnih uprava, govorili kao kandidati, a što su i uradili tijekom prve godine mandata kao izabrani (grado)načelnici.

² U Gradu Mostaru nisu održani lokalni izbori 2012. godine

II O lokalnim izborima 2012. godine

Središnje izborno povjerenstvo (SIP) Bosne i Hercegovine je 7. svibnja 2012. godine objavilo da će se lokalni izbori u BiH održati 7. listopada 2012. godine, i to za:

- ✓ 78 općinskih vijeća u Federaciji BiH, te 61 skupštinu općina u Republici Srpskoj,
- ✓ 139 načelnika općina u BiH,
- ✓ Skupštinu Brčko Distrikta,
- ✓ Skupštinu Grada Banja Luka i gradonačelnika Grada Banja Luka.

Istovremeno, zbog neprovođenja odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, kojom je pružen rok od šest mjeseci za usklađivanje izbornih odredbi sa Statutom Grada Mostara, SIP je donijelo Odluku kojom se odgađaju izbori za izbor vijećnika u Gradsko vijeće Grada Mostara.

Za lokalne izbore 2012. godine, ukupno je u biračkom spisku bilo registrirano 3.149.280 birača (bez Mostara). U Federaciji BiH registrirano je 1.866.169 ili 59,3% birača; u Republici Srpskoj 1.199.179 ili 38,1% i Brčko Distriktu BiH 83.932 ili 2,6% birača.

Za sudjelovanje na lokalnim izborima 2012. godine ovjerene su 84 političke stranke, 59 koalicija, 224 neovisna kandidata (od čega 53 pripadnika nacionalnih manjina), te 16 spiskova neovisnih kandidata sa 106 kandidata. Broj ovjerenih kandidata za sudjelovanje na lokalnim izborima 2012. godine iznosio je 30.351. Od navedenog broja, za (grado)načelnike ovjereno je 550 kandidata, a za skupštine općina/općinska vijeća (SO/OV) 29.801 kandidata (od čega i 149 kandidata za nacionalne manjine).

Ukupna izlaznost na izbore iznosila je 1.779.718 ili 56,5% birača, od čega u FBiH 1.013.040 ili 54,8%, u Republici Srpskoj 689.392 ili 59,2% i Brčko Distriktu BiH 42.519 ili 51,5%. Izabrano je ukupno 3.245 kandidata za (grado)načelnika i SO/OV.

Po pitanju spolne strukture, od ukupno izabranih 140 kandidata za gradonačelnika/načelnika, izabrano je 5 žena ili 3,58%. Od ukupno izabranih 3.105 kandidata u SO/OV, uključujući predstavnike nacionalnih manjina, izabrano je 498 žena ili 16,19%, te ukupno 29 predstavnika nacionalnih manjina.

2.2. O lokalnim izborima na podr

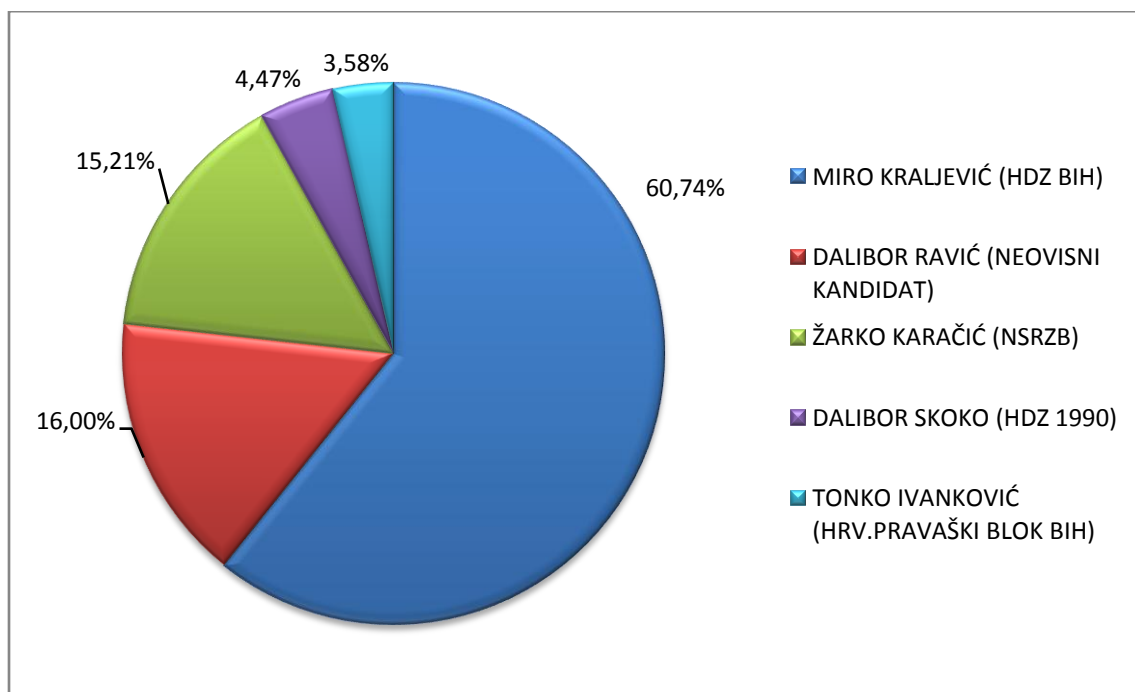
Na lokalnim izborima u Širokom Brijegu se za mjesto načelnika Općine kandidiralo ukupno 5 kandidata:

1. Miro Kraljević – HDZ BiH
2. Žarko Karačić – NSRzB

3. Dalibor Skokoc – HDZ 1990
4. Tonko Ivanković – Hrvatski pravaški blok BiH
5. Dalibor Ravić – Neovisni kandidat

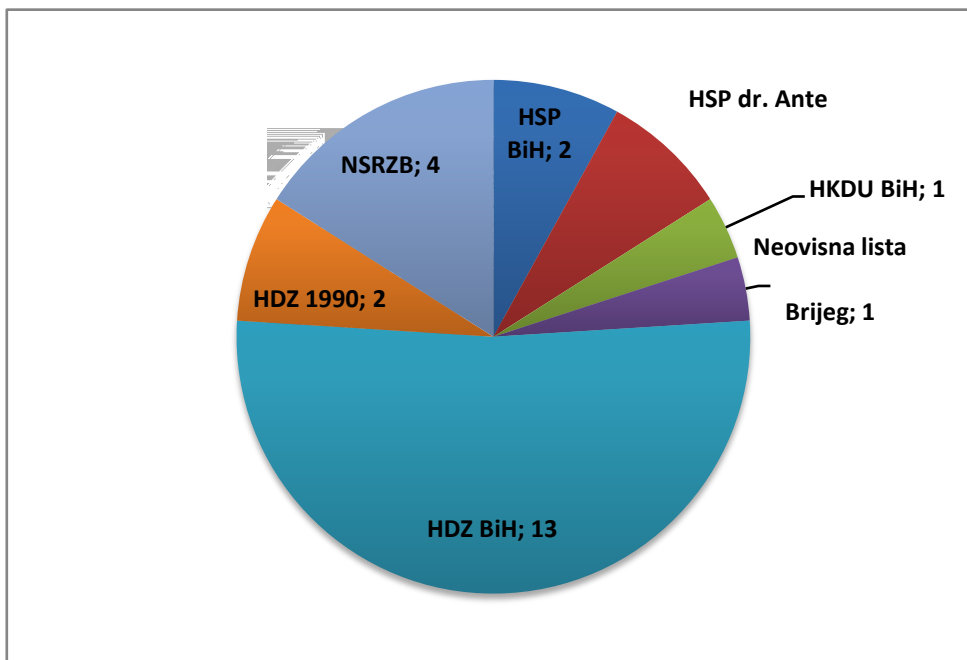
Na lokalne izbore u Širokom Brijegu je izašlo ukupno 13.098 birača od 21.663, koliko ih je registrirano na području Općine Široki Brijeg, te je time ukupna izlaznost na lokalnim izborima u ovoj općini iznosila 60,46%, što predstavlja pad u odnosu na 2008.godinu, kada je izlasnost bila gotovo 69%.

Za načelnika Općine Široki Brijeg je sa 7.671 glasom, odnosno 60,74%, ponovno izabran Miro Kraljević, kojem je ovo treći mandat da obavlja načelničku dužnost. Neovisni kandidat, Dalibor Ravić je također u ovoj izbornoj trci ostvario značajan izborni rezultat, te je sa 2.021 glasom, odnosno 16%, zauzeo 2.mjesto po broju glasova.

Kada je riječ o samoj predizbornoj kampanji u Općini Široki Brijeg, ista se uglavnom odvijala kroz predizborne stranačke skupove, a ista nije bila obilježena nekim većim kontroverzama, kao što je to bilo u nekim drugim općinama. Dalibor Ravić je ujedno i jedini kandidat u Širokom Brijegu, koji nije održao niti jedan preizborni skup, već je sa svojim biračima isključivo komunicirao putem vlastitog web portala i vlastitih predizbornih novina, plakata i bilborda, te društvenih mreža, kao što je Facebook. Na taj način, Ravić je prvenstveno namjeravao doprijeti do mlađeg biračkog tijela, koje se u modernom svijetu uglavnom koristi brzo i lako dostupnim informacijama putem interneta.

28.11.2012. godine održana je konstituirajuća sjednica Općinskog vijeća (OV) Široki Brijeg, kada je za predsjednika OV izabran Vinko Topić iz HDZ BiH. U OV Široki, HDZ BiH sa 13 mandata ima većinu, te načelnik može samostalno odlučivati. Pored HDZ BiH, u OV Široki Brijeg participira još 5 stranaka, te jedna neovisna lista, a sastav OV izgleda u dijagramu kako slijedi:

3.1.

Načelnik Miro Kraljević rođen je 20.07.1956.godine u Mokrom (Općina Široki Brijeg) od oca Karla i majke Blagice. Oženjen je i ima 3 djece. Po struci je ekonomist. Bio je načelnik općine Široki Brijeg ispred HDZ BiH u dva mandata: od 2004.-2008.godine i od 2008.-2012. godine. Prethodni rad uključuje sljedeće: inspektor u poreznoj upravi; u izvršnoj vlasti u općini Široki Brijeg; komercijalist kod privatnog poduzetnika; inspektor u Općini.

Miro Kraljević je ispred HDZ BiH po treći put izabran za načelnika Općine Široki Brijeg, te je ubjedljivom većinom, sa osvojenih 7.671 glasova, odnosno 60,74%, pobijedio svoja 4 protukandidata.

Inače, Miri Kraljeviću je u prosincu 2013.godine dodijeljeno priznanje „Najnačelnik za 2013. godinu“ zbog velikog doprinosa ukupnom, a posebice gospodarskom razvoju Općine Široki Brijeg. Priznanje je dodijeljeno na tradicionalnom izboru najuspješnijih menadžera i kompanija Bosne i Hercegovine u 2013. godini, održanom u Banja Luci u organizaciji Direkcije za izbor menadžera BiH, jugoistočne i srednje Europe.

3.2. Predizborna kampanja

Slogan(i) starog-novog načelnika Kraljevića, kao i HDZ BiH na lokalnim izborima 2012.godine bili su: „ZAJEDNO možemo više“, „ZA naš Široki“, „Široki Brijeg – uvijek na 1.mjestu“, „HDZ BiH – uvijek na 1.mjestu“. Tijekom same kampanje, načelnik Kraljević je održao 24 predizborna skupa u svim mjesnim zajednicama Općine Široki Brijeg. Načelnik Kraljević se rado odazivao na pozive medija, ali i nevladinih organizacija (kao npr. na tribinu „Prioriteti MZ – pitajmo kandidate“ u organizaciji Centra za građansku suradnju iz Livna). Načelnik Kraljević je tijekom kampanje apostrofirao da će u naredne 4 godine završiti započete i početi nove planirane infrastrukturne projekte, te je također naglasio da nikada nije davao prazna obećanja, pa s time neće ni sada započeti. Inače, za lokalne izbore 2012.godine, HDZ BiH se biračima predstavio sa svojim programom „12 za 12-u“, u kojima su iznijeti prioriteti na kojima će HDZ BiH u svim bh općinama raditi. Kroz navedeni program nabrojani su i značajniji projekti, koje HDZ BiH planira provesti u naredne 4 godine na području Općine Široki Brijeg.³ U programu načelnika Mire Kraljevića, kroz seriju fotografija predstavljeno je ono što je načelnik uradio tijekom proteklih 8 godina, kao i ukratko ono što planira uraditi u naredne 4 godine. U razgovoru za ABC portal, koji je prenijeo i na vlastitom blogu⁴, načelnik Kraljević je nakon što je izabran izjavio: „Naš smjer je zadan. Nema nikakve promjene smjera. Mi imamo svoj smjer već više od 20 godina kojim ćemo

³ Više o navedenim projektima u poglavlju 3.3. Pregled obećanja.

⁴ URL: <http://blog.dnevnik.hr/mirokraljevic/>

nastaviti s još većom snagom i obvezom prema biračima koji su nam dali svoje povjerenje. A, mogu samo ponoviti ono što sam već i rekao u predizborno vrijeme: odmah i još bržim tempom nastavljamo pripremati nove projekte i provoditi već započete: izgradnja kanalizacije, mjesnih vodovoda, gradskog autobusnog kolodvora, rekonstrukcija kanala za navodnjavanje, dovršetak gradnje i opremanje škole na Pecari, rješavati uređenje parkinga ispod gradskog hotela, početi s gradnjom infrastrukture u sklopu Gospodarske zone Trn, a uz sve to raditi na detaljnim planovima uređenja gradskih prostora kao što je prostor Duhanske stanice, planirati nove kapitalne projekte i tako dalje.“

U nastavku prenosimo predizborna obećanja za mandat 2012.-2016.godine, a koja smo registrirali kroz medijske istupe Mire Kraljevića, ali i kroz program stranke HDZ BiH.

1. Projekt izgradnje kanalizacije - pet kanalizacijskih kolektora na urbanom području

Izvor: Predizborni program HDZ BiH, te u razgovoru za FENA-u, preuzeto sa <http://www.source.ba/clanak/2114721108957/vijesti/Miro-Kraljevic-uvjeren-u-pobjedu> ; Na konferenciji za novinare održanoj u povodu Dana općine Široki Brijeg, 09.08.2012., preuzeto sa: <http://www.jabuka.tv/odrzana-konferencija-za-novinare-opcinskog-nacelnika-mire-kraljevica/> U intervjuu za ABC portal, nakon proglašenja izborne pobjede, preuzeto sa osobnog bloga načelnika: <http://blog.dnevnik.hr/mirokraljevic/>

Stupanj ispunjenja:

☐ nije ispunjeno	☐ ispunjeno u potpunosti	☒ djelimice ispunjeno
---	---	---

Predsjedništvo BiH je tijekom 2009.godine donijelo Odluku o ratificiranju kreditnog sporazuma između Kraljevine Španjolske i BiH u svezi Projekta vodovoda i kanalizacije u Federaciji BiH, odnosno financiranja sustava pročišćavanja otpadnih voda i dijela kanalizacijske mreže u općini Široki Brijeg, kao i u općinama Fojnica, Prnjavor i Ljubuški. Potpisivanju ovog Ugovora prethodila je izrada Studije izvodljivosti za pročišćavanje otpadnih voda za područje Širokog Brijega koju je, krajem kolovoza 2008. godine, izradio ekspertni tim agencije Jacobs angažiran od Europske investicijske banke. Radi se o jednom od najvećih projekata na području Općine Široki Brijeg, jer su se do sada u tu svrhu koristile septičke jame, koje imaju negativan utjecaj na tlo i podzemne vode. Izgradnja kanalizacijske mreže je nešto što je najavljeno tijekom 2009. godine, no zbog nedostatka sredstava izgradnja je napredovala nešto sporijim tokom. Međutim, tijekom 2012.godine, ponovno se aktivno započelo sa rješavanjem jednog od najvećih projekata

u općini Široki Brijeg. Ovih dana završava se I. faza projekta „Vodoopskrba i odvodnja otpadnih voda u Federaciji Bosne i Hercegovine“ u vrijednosti 926.000 KM. U tijeku je raspisivanje tendera za nastavak, odnosno II. fazu projekta. Ukupna vrijednost ovog projekta je preko 8 milijuna KM.

2. Projekt izgradnje pročištača otpadnih voda

Izvor: Predizborni program HDZ BiH, te u razgovoru za FENA-u, preuzeto sa <http://www.source.ba/clanak/2114721108957/vijesti/Miro-Kraljevic-uvjeren-u-pobjedu> ; Na konferenciji za novinare održanoj u povodu Dana općine Široki Brijeg, 09.08.2012., preuzeto sa: <http://www.jabuka.tv/odrzana-konferencija-za-novinare-opcinskog-nacelnika-mire-kraljevica/>

Stupanj ispunjenja:

☐

nije ispunjeno

☐

ispunjeno u potpunosti

☒

djelimice ispunjeno

Prije rata pročištač je bio izgrađen do te faze da je bilo potrebno još samo završiti radove montiranja. Devastacija je učinila svoje, te je ostao gol beton, a od tada je tehnologija napredovala toliko da je postojeći pročištač zastario. Međutim, u Općini Široki Brijeg tvrde kako su ovdje nastale određene poteškoće. Nakon što je Ugovor sa španjolskom tvrtkom istekao, a španjolski izvođač nije niti isporučio kompletnu dokumentaciju, Općinsko vijeće je na svojoj 5. sjednici održanoj krajem ožujka 2013. godine donijelo Odluku o stavljanju van snage Odluke o prihvaćanju kreditnog sporazuma za financiranje izgradnje postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda u Širokom Brijegu. Općina Široki Brijeg je na tragu iznalaženja novog rješenja jer je očito da španjolski izvođač odustao od izgradnje pročištača prije nego je i počeo. Vrijedno je istaknuti da je Općina Široki Brijeg za ovaj projekt osigurala svu dokumentaciju i suglasnosti viših razina vlasti.

3. Projekt izgradnje autobusnog kolodvora (JPP): ukupna ulaganja sa zemljištem i prometnicama

Izvor: Predizborni program HDZ BiH, te u razgovoru za FENA-u, preuzeto sa <http://www.source.ba/clanak/2114721108957/vijesti/Miro-Kraljevic-uvjeren-u-pobjedu> ; Na konferenciji za novinare održanoj u povodu Dana općine Široki Brijeg, 09.08.2012., preuzeto sa: <http://www.jabuka.tv/odrzana-konferencija-za-novinare-opcinskog-nacelnika-mire-kraljevica/> U intervjuu za ABC portal, nakon proglašenja izborne pobjede, preuzeto sa osobnog bloga načelnika: <http://blog.dnevnik.hr/mirokraljevic/>

Stupanj ispunjenja:

☐ nije ispunjeno	☐ ispunjeno u potpunosti	☒ djelimice ispunjeno
---	---	---

Radi se također o jednom od dugo najavljivanih projekata u Općini Široki Brijeg, koji je bio prijeko potreban građanima ove Općine. Naime, do izgradnje kolodvora je prostor ispod Hotela „Park“ služio kao stajalište za autobuse, čime se stvaralo „usko grlo“ u prometu kroz centar grada, a i sigurnost samih građana, osobito djece, je bila ugrožena stalnim prometovanjem vozila prilikom ukrcaja i iskrcaja putnika. Gradnjom kolodvora će se centar graditi rasteretiti za promet osobnih vozila, a ukrcaj i iskrcaj građana iz autobusa će biti olakšan, te će ujedno i znatno biti povećana i njihova sigurnost. Radovi na izgradnji novog gradskog autobusnog kolodvora su u tijeku. Uređene su pristupne prometnice, a prije mjesec dana asfaltiran je i parter za kolodvor.

4. Gospodarska zona Trn - proizvodnu namjenu

Izvor: Predizborni program HDZ BiH, te u razgovoru za FENA-u, preuzeto sa: <http://www.source.ba/clanak/2114721108957/vijesti/Miro-Kraljevic-uvjeren-u-pobjedu> U intervjuu za ABC portal, nakon proglašenja izborne pobjede, preuzeto sa osobnog bloga načelnika: <http://blog.dnevnik.hr/mirokraljevic/>

Stupanj ispunjenja:

☐ nije ispunjeno	☐ ispunjeno u potpunosti	☒ djelimice ispunjeno
---	---	---

U tijeku su radovi na izgradnji dijela nove prometnice u sklopu Gospodarske zone Trn. Sukladno podacima Općine Široki Brijeg, Gospodarska zona Trn bi u punoj funkciji trebala biti na proljeće 2014. godine.

5. Izgradnja Osnovne škole „Lise“

Izvor: Na predizbornom skupu u Privalju, 22.09.2012., preuzeto sa <http://www.hdzbih.org/vijesti/3969-hdz-bih-ispunio-svoje-obecanje-u-privalju-otvoreno-nogometno-igraliste.html> U intervjuu za ABC portal, nakon proglašenja izborne pobjede, preuzeto sa osobnog bloga načelnika: <http://blog.dnevnik.hr/mirokraljevic/> Na predizbornom skupu u Privalju, 21.09.2012.g, preuzeto sa osobnog bloga načelnika <http://blog.dnevnik.hr/mirokraljevic/>

Stupanj ispunjenja:

☐ nije ispunjeno	☒ ispunjeno u potpunosti	☐ djelimice ispunjeno
---	--	--

Već dugo vremena u Širokom Brijegu je bila potrebna nova osnovna škola. Ovo je značajan projekt jer su se stvorili uvjeti za pohađanje škole u jednoj smjeni, što je veliko rasterećenje kako i za same učenike tako i za nastavnike. Izgradnja škole u Lisama je bila predviđena do kraja 2009. godine, međutim, zbog nedostatka finansijskih sredstava, škola je završena polovicom mjeseca rujna 2013.godine. Vrijednost ovog projekta je preko 4 milijuna KM.

6. Rekonstrukcija područne škole u Buhovu

Izvor: Predizborni program HDZ BiH

Stupanj ispunjenja:

☐ nije ispunjeno	☒ ispunjeno u potpunosti	☐ djelimice ispunjeno
---	--	--

Projekti rekonstrukcije područnih škola na području Općine bili su započeti još tijekom proteklog mandata, a isti su se realizirali po osiguranju novčanih sredstava. Rekonstrukcija škole u Buhovu (krov, nova učionica, prostor za MZ, grijanje) je završena početkom 2013. godine.

7. Završetak vodovoda u sljedećim MZ: Kočerin, Turčinovići, Biogranci, Dužice, Rasno, Čerigaj, Knešpolje.

Izvor: Predizborni program HDZ BiH, te na konferenciji za novinare održanoj u povodu Dana općine Široki Brijeg, 09.08.2012., preuzeto sa: <http://www.iabuka.tv/odrzana-konferencija-za-novinare-opcinskog-nacelnika-mire-kraljevica/> U intervjuu za ABC portal, nakon proglašenja izborne pobjede, preuzeto sa osobnog bloga načelnika: <http://blog.dnevnik.hr/mirokraljevic/>

Stupanj ispunjenja:

☐ nije ispunjeno	☐ ispunjeno u potpunosti	☒ djelimice ispunjeno
---	---	---

Vodovod u Turčinovićima je pušten u pogon u mjesecu srpnju tekuće godine, a njegova izgradnja je započela tijekom 2011.godine. Kako navode u Općini Široki Brijeg, „radovi na ostalim vodovodima teku dinamikom koja je i njima nekada ne baš zadovoljavajuća, ali Općina ne može sama raditi ovakve zahtjevne projekte bez potpora viših razina vlasti.“

8. Izrada projektne dokumentacije i lokalnih vodovoda za naselja Buhovo, Ljubotići, Dobrkovići i Ljuti Dolac

Izvor: Predizborni program HDZ BiH U intervjuu za ABC portal, nakon proglašenja izborne pobjede, preuzeto sa osobnog bloga načelnika: <http://blog.dnevnik.hr/mirokraljevic/>

Stupanj ispunjenja:

nije ispunjeno	ispunjeno u potpunosti	djelimice ispunjeno
----------------	------------------------	---------------------

Projektna dokumentacija za Ljubotiće je završena tijekom 2011.g. , a za Buhovo i Dobrkoviće krajem 2012.g. U tijeku je izrada projekta za Ljuti Dolac.

9. Projekt rekonstrukcije i proširenja sustava za navodnjavanje

Izvor: Predizborni program HDZ BiH

Stupanj ispunjenja:

nije ispunjeno	ispunjeno u potpunosti	djelimice ispunjeno
----------------	------------------------	---------------------

Pripreme za ovaj projekt su počele još 2011.godine. Svjetska banka je aktivno uključena u ovaj projekt, a njena uloga će posebno biti značajna u kasnijem funkcioniranju i održavanju hidro-sustava. Misija Svjetske banke u BiH je započela 2008.g. sa Projektom razvitka sustava za navodnjavanje (projekt: IDP) s ciljem održivog unaprjeđenja sustava za navodnjavanje i institucionalnog okvira za pružanje podrške i povećanja poljoprivredne proizvodnje. Projekt se paralelno provodi u FBiH i RS. U FBiH je od više kandidiranih i pripremanih podprojekata, između ostalog, odabran i Podprojekt „Mostarsko blato“ u Širokom Brijegu. Projekt u Širokom Brijegu se odnosi na rekonstrukciju kompletnog postojećeg sustava ka nazalljava je izgrv nog prije 2 i

sredstva biti nepovratna. Nakon što je sredinom studenog 2012.g raspisan natječaj za projekt rekonstrukcije i proširenja sustava za navodnjavanje, vrijednosti pet milijuna KM, a koji je odobren od strane Svjetske banke, odabran je izvođač. Početak implementacije ovog projekta očekuje se na proljeće 2014. godine. Realizacijom ovog višemilijunskog projekta značajno će se povećati mogućnost natapanja zemljišta kao preduvjet povećanja poljoprivredne proizvodnje.

10. Izrada novog Prostornog plana Općine

Izvor: Predizborni program HDZ BiH

Stupanj ispunjenja:

☒	nije ispunjeno	☐	ispunjeno u potpunosti	☐	djelimice ispunjeno
-------------------------------------	----------------	--------------------------	------------------------	--------------------------	---------------------

Na 50. sjednici OV Široki Brijeg od 25.07.2012. jednoglasno je usvojena Odluka o usvajanju Prostorne osnove Općine Široki Brijeg, a koja predstavlja osnovu za izradu Prostornog plana Općine Široki Brijeg za razdoblje od 2009. do 2028. godine. Uz ovu odluku usvojena je i Odluka o usvajanju programa aktivnosti i Rješenje o imenovanju Savjeta za izradu Prostornog plana Općine Široki Brijeg koji, uz dopunu dva, broji 32 člana. Tijekom ostatka 2012. i 2013.godine nisu zabilježeni značajniji pomaci na izradi Prostornog plana, no ovdje svakako trebamo uzeti u obzir i činjenicu da je izrada Prostornog plana jedne općine iznimno bitan i složen posao, te samim time iziskuje i dosta vremena.

11. Izrada Detaljnih planova uređenja pojedinih gradskih područja, kao što je npr. Duhanska stanica

Izvor: Predizborni program HDZ BiH, te u razgovoru za FENA-u, preuzeto sa: <http://www.source.ba/clanak/2114721108957/vijesti/Miro-Kraljevic-uvjeren-u-pobjedu> U intervjuu za ABC portal, nakon proglašenja izborne pobjede, preuzeto sa osobnog bloga načelnika: <http://blog.dnevnik.hr/mirokraljevic/>

Stupanj ispunjenja:

☐	nije ispunjeno	☐	ispunjeno u potpunosti	☒	djelimice ispunjeno
--------------------------	----------------	--------------------------	------------------------	-------------------------------------	---------------------

Planovima uređenja pojedinih gradskih područja bi se regulirala urbana obnova i konsolidacija urbanog područja. Kada je riječ o uređenju Duhanske stanice, tijekom rujna 2006.g. su krenule pripremne radnje za izradu detaljnog plana Duhanske stanice, izradom Smjernica za izradu navedenog plana. Poteškoće su stvarali neriješeni problemi oko sukcesije i vlasništva. Početkom kolovoza 2013.g. Općina Široki Brijeg potpisala je Ugovor sa Zapadnohercegovačkim kantonom o preuzimanju prava na Duhansku stanicu u Ulici Stjepana Radića. Općina planira srušiti stare barake i okolne stare upravne zgrade te ostaviti samo dvije glavne velike zgrade. Također, planira se izgraditi i parking, moguće i stambene zgrade, no ovime bi se napokon trebao riješiti problem "dvije škole pod jednim krovom" te će Srednja strukovna škola Široki Brijeg i vrlo vjerojatno Gimnazija fra Dominika Mandića svaka dobiti svoju novu zgradu u prostoru bivše Duhanske stanice, a iz Općine se nadaju da će to biti za pet godina. U Informaciji o aktivnostima vezanim za gradsko područje Duhanska stanica od 31.10.2013.g. navodi se da je u tijeku uknjižba prava korištenja u korist Općine za nekretnine na području gospodarske zone Trn. Kada se izvrše sve ugovorne obveze, Općina će steći pravo uknjižbe i za nekretnine koje se nalaze u krugu Duhanske stanice. Time će se, uz ranije donesenu Odluku o pristupanju detaljnog plana uređenja gradskog područja Duhanska stanica, steći glavni preduvjeti za pokretanje postupka izrade i usvajanja detaljnog plana tog gradskog područja, odnosno definiranja budućih javnih sadržaja i namjene tog prostora.

12. Učinkovito upravljanje općinskom imovinom, odnosno uspostava Ureda za evidenciju i upravljanje općinskom imovinom, kao i povrat prisilno oduzete imovine

Izvor: Predizborni program HDZ BiH

Stupanj ispunjenja:

☒	nije ispunjeno	☐	ispunjeno u potpunosti	☐	djelimice ispunjeno
-------------------------------------	----------------	--------------------------	------------------------	--------------------------	---------------------

U Općini Široki Brijeg navode da je „u tijeku priprema uspostave Ureda za evidenciju i upravljanje općinskom imovinom“, međutim, budući nisu navedene detaljne informacije o tome što je konkretno urađeno po ovom pitanju, ovo obećanje smo tretirali kao neispunjeno.

13. Uspostava centra za reciklažu otpada

Izvor: Predizborni program HDZ BiH

Stupanj ispunjenja:

☒ nije ispunjeno ☐ ispunjeno u potpunosti ☐ djelimice ispunjeno

Centar za reciklažu otpada još uvijek nije uspostavljen. Naime, Općina Široki Brijeg nema sustavno riješeno upravljanje i gospodarenje otpadom, pa se javljaju divlja odlagališta, koja imaju negativan utjecaj na okoliš. Komunalni otpad trenutno se deponira na sanitarnu deponiju „Uborak“ u Mostaru. Deponija "Uborak" trenutno se proširuje te će zadovoljavati sve potrebne okolišne zahtjeve i ima okolišnu dozvolu. Udaljenost deponije je 25 km od općine Široki Brijeg što povećava troškove transporta. Općina nema izgrađene pretovarne stanice s reciklažnim centrom. Nedostaju propisi koji bi bili podloga za razvoj selektivnog prikupljanja otpada.

Upravljanje otpadom na području Općine Široki Brijeg nosi sa sobom veliki broj neriješenih problema. Federalnom strategijom upravljanja otpadom postavljene su osnovne smjernice kojih bi se Općina Široki Brijeg trebala pridržavati kako bi se dostigli europski standardi upravljanja otpadom. U izradi je i Federalni plan upravljanja otpadom koji bi trebao ostvariti regionalni princip u upravljanju otpadom. Usvojena je i Federalna strategija zaštite okoliša 2008.-2018.godine.

14. Uspostava komunalnog redarstva

Izvor: Predizborni program HDZ BiH

Stupanj ispunjenja:

☒ nije ispunjeno ☐ ispunjeno u potpunosti ☐ djelimice ispunjeno

Komunalno redarstvo nije uspostavljeno. Komunalno redarstvo bi trebalo nadzirati provođenje komunalnog reda propisanog službenim aktima Općine o komunalnom redu, te poduzimati mjere za njihovo provođenje.

15. Realizacija projekata iz lokalnog ekološkog akcijskog plana

Izvor: Predizborni program HDZ BiH

Stupanj ispunjenja:

☐	nije ispunjeno	☐	ispunjeno u potpunosti	☒	djelimice ispunjeno
--------------------------	----------------	--------------------------	------------------------	-------------------------------------	---------------------

Sukladno podacima dostupnim iz Lokalnog ekološkog akcijskog plana (LEAP) 2012.-2014.godine⁵, koji je usvojen 25.07.2013.godine, definirana su 3 strateška cilja, te projekti koji će se provoditi na području općine u navedenom vremenskom razdoblju, a to su:

Izgradnja vodovodne mreže za opskrbu pučanstva općine pitkom vodom do kraja 2014. godine,

Smanjenje gubitaka vode u mreži,

Projekt analize postojanja predtretmana otpadnih voda,

Smanjivanje broja nekontroliranih odlagališta otpada i saniranje divljih deponija,

Zaštita slivnog područja rijeke Lištica, zaštita vrela Borak,

Izrada prostorno-planske dokumentacije,

Smanjivanje broja šumskih požara,

Ojačavanje horizontalne i vertikalne suradnje na poslovima inspekcijskog nadzora,

Povećavanje pokrivenosti pučanstva sa prikupljanjem i odvozom otpada,

Izgradnja reciklažnog centra, uspostavljanje informacijskog sustava sa podacima o količinama i tokovima komunalnog otpada, smanjenje količine otpada, upravljanje otpadom,

Iniciranje zaštite endemičnih i ugroženih vrsta biljaka i životinja,

Iniciranje na zaštiti i registraciji arheoloških lokaliteta, educiranje pučanstva o vrijednostima kulturnog nasljeđa,

Izrada studije o mogućnosti korištenja energije iz obnovljivih prirodnih izvora,

Povećanje financijskih poticaja za poljoprivrednu proizvodnju na većim parcelama, ekološki uzgoj i si.,

Izgradnja cjelokupnog sustava kanalizacije na urbanom dijelu grada Široki Brijeg.

Općina Široki Brijeg, pored vođenja brige o ishođenju okolišnih dozvola, poduzima i niz drugih aktivnosti oko gore pobrojanih projekata predviđenim dokumentom LEAP, kao što je aktualna izgradnja dijela kanalizacijskog sustava, izgradnja vodovoda, sanacije postojećih vodovoda, povremene sanacije divljih deponija i sl. Radi poboljšanja stanja u okolišu posebnu pozornost treba posvetiti donošenju Prostornog plana općine Široki Brijeg, kao i njegovoj realizaciji, jer je to strateški dokument koji se donosi za duži period⁶.

⁵ Ebenda, str. 55-67

⁶ Iz Informacije o zaštiti i stanju okoliša nakon usvajanja Lokalnog ekološkog akcijskog plana i informacija o prikupljanju i zbrinjavanju otpada, od 10.12.2013.g.

16. Izgradnja prometnice kod Doma zdravlja kojom će se poboljšati pristup Hitnoj pomoći i smanjiti poteškoće u prometu ulicom dr. Jure Grubišića, a rekonstruirat će se i asfaltirati „Krunina strana“.

Izvor: Na konferenciji za novinare održanoj u povodu Dana općine Široki Brijeg, 09.08.2012., preuzeto sa: <http://www.jabuka.tv/odrzana-konferencija-za-novinare-opcinskog-nacelnika-mire-kraljevic/> Na predizbornom skupu u Privalju, 21.09.2012.g, preuzeto sa osobnog bloga načelnika <http://blog.dnevnik.hr/mirokraljevic/>

Stupanj ispunjenja:

☐ nije ispunjeno ☒ ispunjeno u potpunosti ☐ djelimice ispunjeno

Prometni čepovi i gužve na prometnicama Širokog Brijega, pogotovo u užem gradskom sjedištu, već su odavno problem stanovnika ove općine. Jedan od glavnih problema, koji je pokrenut i na Općinskom vijeću Široki Brijeg, problem je rasterećenja prometnice kod Doma zdravlja kako bi Hitna služba mogla neometano raditi. Izgradnja ove ceste, počela je tijekom srpnja 2012.godine, i ista je završena krajem studenog 2012.godine. Rekonstrukcija „Krunine strane“ je započeta u jeku same predizborne kampanje, krajem rujna 2012.g., a ista je završena u gotovo rekordnom roku par dana poslije, odnosno nešto prije lokalnih izbora 2012.godine.

m indikatorima ispunjenja, isti su posebno izdvojeni, te u nastavku slijede stupnja hove nepreciznosti i npr. anketa) da bi se dala potpuna ocjena ispunjenja.

1. Stalna stručna edukacija uposlenika

Izvor: Predizborni program HDZ BiH, u intervjuu za ABC portal, preuzeto sa osobnog bloga načelnika: <http://blog.dnevnik.hr/mirokraljevic/>

Sukladno podacima općine Široki Brijeg “stručna edukacija uposlenika Općine Široki Brijeg se odvija kontinuirano, a u skladu sa mogućnostima Općine”. Budući je ispunjenje ovog obećanja gotovo nemoguće pratiti, izuzev dostavljanjem detaljnog spiska stručnih edukacija, treninga, seminara i sl., koje su prošli uposlenici Općine Široki Brijeg, ovo smo obećanje svrstali u tzv. „paušalna obećanja”.

2. Pобољшanje suradnje s mjesnim zajednicama i nevladinim organizacijama kroz sustavnu potporu projektima MZ i NVO

Izvor: Predizborni program HDZ BiH

Kako se navodi u Općini, „suradnja sa NVO i MZ je dobra, a potpora projektima MZ i NVO se odvija sukladno mogućnostima Općine.” Rebalansom Proračuna za 2013.g, koji je usvojen 27.11.2013. su grantovi mjesnim zajednicama povećani za 20.000 KM i sada iznose 100.000 KM. Ujedno je došlo i do povećanja Tekućih grantova neprofitnim organizacijama za 142.900 KM, te sada iznosi 1.150.000 KM, od čega na tekuće transfere udrugama građana otpada 276.900 KM, što je za 1,5% više u odnosu na prvobitni plan Proračuna za 2013.g. Međutim, budući nije jasno definirano na kakvu se „sustavnu potporu” misli, npr. definiranjem određenog akta, koji će tretirati ovu oblast, i ovo smo obećanje svrstali u tzv. „paušalna obećanja”.

IV

4.1. Posebni dio

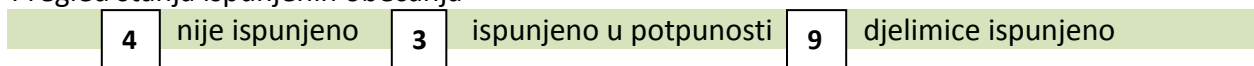
Predizborna obećanja HDZ BiH, kao i načelnika Općine Široki Brijeg, Mire Kraljevića, su se uglavnom odnosila na infrastrukturne projekte, a iste možemo sumirati pod nazivom „Završimo započete i počnimo nove planirane infrastrukturne projekte“. Naime, i sam načelnik Kraljević je više puta tijekom svoje kampanje u medijskim istupima istakao da ne voli puno obećavati, odnosno obećavati nešto što ne može ispuniti, već će svoj rad uglavnom bazirati na nastavku projekata koje je započeo tijekom svoja prethodna 2 mandata, uz rad na nekim novim (neophodnim) infrastrukturnim projektima, te se tako većina njegovih obećanja odnosila upravo na dovršetak projekata koji su započeti u prethodnom razdoblju.

Od 18 evidentiranih predizbornih obećanja kroz program HDZ BiH, ali i kroz medijske nastupe načelnika Kraljevića, izdvojili smo 16 obećanja koja su bila mjerljiva konkretnim aktivnostima za njihovo ispunjenje, dok su preostala 2 (11%) obećanja smještena u kategoriju tzv. „paušalnih obećanja“, odnosno nemjerljivih konkretnim aktivnostima potrebnim za njihovo ispunjenje.

Od 16 evidentiranih predizbornih obećanja kroz program HDZ BiH, ali i kroz medijske nastupe načelnika Kraljevića, 11 se odnosilo na infrastrukturne projekte, 4 na ostale vrste projekata, te 1, zbog svoje opsežnosti, na kombinaciju između infrastrukturnih i ostalih vrsta projekata (realizacija projekata iz LEAP-a).

Od navedenih 16 obećanja, 9 (56%) ih je djelimice realizirano, odnosno provedba ovih obećanja je započeta, ali još uvijek nije u potpunosti realizirana, 3 (19%) je u potpunosti realizirano, dok 4 obećanja (25%) nije ispunjeno u prvim godinu dana rada aktualnog načelnika. Ovdje svakako moramo uzeti u obzir da u većini ovih obećanja nije evidentiran detaljan plan sa rokovima za ispunjenje istih, već je samo naveden 4-godišnji mandat (2012.-2016.g) kao rok za dovršetak navedenih projekata, no ostaje za vidjeti u naredne 3 godine, hoće li zaista sva ili barem većina ovih obećanja biti i realizirana.

Pregled stanja ispunjenih obećanja

Statistiku koju smo predstavili na ovaj način ne možemo izravno upoređivati sa rezultatima drugih (grado)načelnika iz više razloga: svi (grado)načelnici nisu dali isti broj obećanja, ispunjenje datih obećanja zahtijeva različite vremenske i financijske okvire, te se obećanja čak ni između sebe ne mogu upoređivati jer nemaju isti značaj, kako financijski, tako i u pogledu njihovog utjecaja na kvalitetu života građana. Zbog toga ističemo kako je ovo izvješće, kao i svako drugo koje se odnosi na druge gradove/općine, kreirano u svrhu skretanja pažnje

javnosti, prvenstveno na lokalnoj razini, na obećanja koja su data građanima pred izbore, kako bi javnost održali budnom za daljnje praćenje realizacije tih obećanja i poticanje odgovornosti onih koji su obećanja dali da ih ujedno trebaju i ispuniti.

svi promatran

Promatrano generalno, opća ocjena predizborne kampanje koju su političke stranke i kandidati provodili za lokalne izbore 2012. godine je kako ona nije donijela ništa novo u načinu komunikacije sa biračima. Rijetki su bili primjeri inovativnih pristupa, iako je primjetan blagi rast uporabe informacijsko-komunikacijskih tehnologija, uglavnom društvenih mreža za obraćanje biračima mlađe životne dobi. Nešto drastičniji primjeri bili su netipični video spotovi na internetu kod pojedinih kandidata za načelnike u Bijeljini i Zenici, a jedan od kandidata je i diskvalificiran iz izborne trke od strane SIP-a, zbog korištenja pornografskog sadržaja na vlastitoj web stranici. Kao i ranije, okosnicu predizborne kampanje u velikom broju općina/gradova činile su stupovi i asfalt. Manji broj primjera sa terena govorio je o „kampanji na mikrorazini“ i razgovorima 1 na 1, koja je podrazumijevala sastanke kandidata na terenu sa manjim grupama građana iz neke ulice, često u dvorištima, kućama i ugostiteljskim objektima. Mnogo češći i tipičniji primjeri su bili sastanci na razini jedne mjesne zajednice ili većeg naselja.

Među 13 promatranih općina/gradova, u njih 7, pobjednički kandidati uopće nisu imali javne i biračima dostupne bilo osobne, bilo stranačke predizborne programe koji su se odnosili na datu općinu/grad, dok su u 6 gradova i općina ti programi bili dostupni. Najobimniji takav program među promatranim gradovima/općinama, odnosno kandidatima, imao je kandidat za gradonačelnika Trebinja ispred koalicije „Zajedno za Trebinje“, sa 72 predizborna obećanja, od kojih se 52 mogu svrstati u relativno jasna i mjerljiva, dok su ostala temeljena na uopćenim političkim frazama i očekivanim rezultatima koje je teško izmjeriti. Nasuprot ovom primjeru, među promatranim gradovima i općinama postoje i kandidati za (grado)načelnike koji su izbore dobili sa malim brojem obećanja i bez dostupnih predizbornih programa, kao što su Zenica, Doboj i Travnik.

U poređenju sa ranijim izbornim godinama, a na temelju izvješća o predizbornim obećanjima drugih organizacija, kandidati su ovaj put bili nešto oprezniji u davanju predizbornih obećanja, pa su formulacije u velikom broju slučajeva bile uopćene i teško mjerljive, a i tamo gdje su bile dovoljno precizne, nisu ih pratili bilo kakvi vremenski rokovi koji bi definirali vrijeme realizacije, odnosno ispunjenja predizbornih obećanja. Među promatranim općinama i gradovima, specifičan fenomen predstavlja Općina Zenica, gdje je pobjednički kandidat za načelnika općine izbore dobio sa 65%, odnosno više od 29.000 glasova birača, a da uopće nije davao bilo kakva predizborna obećanja, niti je tijekom svog ranijeg mandata unaprijed objavljivao planove rada sa projektima i agendom kojom će se baviti za vrijeme neke od proračunskih, odnosno kalendarskih godina tijekom svog mandata.

Sličan fenomen je i Grad Doboj, gdje je pobjednički kandidat izašao u javnost sa izuzetno malim brojem konkretnih predizbornih obećanja, od kojih je značajan dio u trenutku iznošenja već bio realiziran na terenu, a istovremeno je odnio apsolutnu pobjedu na lokalnim izborima 2012.godine. Dodatni fenomen vezan za ove dvije lokalne zajednice je i da pobjednički kandidati nisu ispoljavali sklonost ka velikom broju medijskih nastupa i sučeljavanja putem medija ili javnih događaja. Ovakvi fenomeni otvaraju prostor za neka nova istraživanja, koja bi se mogla baviti kako ponašanjem birača, tako i praktičnom stranačkom metodologijom za prikupljanje glasova koje je možda u nekim situacijama i van okvira propisanih izbornim pravilima i propisima.

Posebnu temu svakako predstavlja korištenje javnih resursa u svrhe predizborne kampanje, što se uglavnom podvodilo pod redovne aktivnosti onih koji su na izbore izašli sa pozicije vlasti. Ovakav odnos vlastodržaca sve se manje i prikriva od javnosti, pa se tako bilježe slučajevi da visokopozicionirani lokalni dužnosnici nakon izbora 2012. godine daju medijske izjave sa konstatacijom kako u proračunu za 2013.godinu nema značajnog udjela kapitalnih investicija jer nije u pitanju izborna godina! Takav primjer bilježimo u Bijeljini, a slične izjave koje neizravno potvrđuju korištenje javnih resursa u predizborne svrhe se ponavljaju i tijekom javne rasprave o lokalnom proračunu za 2014. godinu. Još jedan indikator mogućeg trošenja javnih resursa u svrhu predizborne kampanje su i kreditna zaduženja koja se realiziraju nekoliko mjeseci pred izbore. Takav slučaj bilježimo u Doboju, gdje se lokalna zajednica zadužila u visini od 10 milijuna KM u 2012. godini, a prema izjavama odbornika lokalne skupštine, sredstva su potrošena za 3-4 mjeseca na infrastrukturu. Upravo je infrastruktura bila ključna okosnica kampanje kandidata za gradonačelnika, i tada i sada, aktualnog gradonačelnika.

Jedno od često ponavljanih predizbornih obećanja novog-starog gradonačelnika Bijeljine je udvostručavanje sredstava za Agrarni fond, dok je rezultat datog predizbornog obećanja nakon izbora bilo u stvari smanjenje u odnosu na 2012. godinu. Ipak, obimni infrastrukturni radovi na terenu, početak projekta gasifikacije i nastavak drugih započetih projekata iz ranijeg mandata bili su pozitivna refleksija datih predizbornih obećanja. Predizborna obećanja pobjedničkih kandidata u Novom Sarajevu, Širokom Brijegu i Livnu su se uglavnom temeljila na dovršetak ranije započetih većih infrastrukturnih projekata za koje je potrebno veće vremensko razdoblje, pa tako u Novom Sarajevu nije zabilježeno ni jedno predizborno obećanje ispunjeno u potpunosti, dok je većina djelimice ispunjena. Među najopreznijim kandidatima, kada je u pitanju davanje predizbornih obećanja, bio je novi načelnik Foče, koji je davao manje zahtjeva i konkretna obećanja, pa je od 9 obećanja, koja smo zabilježili, u potpunosti ispunio 7 već u prvoj godini mandata, dok su 2 djelimice ispunjena. Među promatranim općinama/gradovima, najsustavniji pristup u kampanji, sa obećanjima koja su se poklapala sa dugoročnom vizijom razvoja lokalne zajednice, zadanim rokovima i dinamikom aktivnosti na terenu, primijećen je kod pobjedničkih kandidata u Tuzli, Banja Luci i Bihaću.

Gledano zbirno za svih 13 promatranih gradova i općina, od 156 zabilježenih predizbornih obećanja, u potpunosti je ispunjeno 39 ili 25%; djelimice ispunjeno, odnosno započet je rad na realizaciji istih je 65 ili 42%; dok uopće nije ispunjeno 52, ili 33%. Ovakvi podaci potvrđuju veću opreznost u davanju predizbornih obećanja u odnosu na ranije godine, kako u kvantitativnom smislu, odnosno broju datih obećanja, tako i u kvalitativnom smislu, odnosno značaju i vrijednosti koje neko predizborno obećanje, tj. konkretan projekt na terenu, nosi u financijskom i svakom drugom smislu.

Predstavljene informacije o ispunjenju predizbornih obećanja ne mogu izravno i plastično služiti za međusobno upoređivanje rezultata (grado)načelnika iz više razloga. Jedan razlog je to što svi oni nisu dali isti broj obećanja. Zatim, ispunjenje datih obećanja zahtijeva različite vremenske i financijske okvire. Također, međusobna uporedivost obećanja nije moguća, jer nemaju sva istu težinu, bilo po utjecaju na kvalitet života građana, bilo u smislu resursa potrebnih za njihovu realizaciju. Ovo izvješće služi za skretanje pažnje, katkad zaboravne i uspavane javnosti, na obećanja data pred lokalne izbore, te da građanima bude stalni podsjetnik na ono što su njihovi izabrani predstavnici javno iznijeli kao ključne elemente svog rada u tekućem mandatu. Istovremeno, izabranim predstavnicima treba da pošalje višestruku poruku – da budu odgovorni prema biračima i da stoje iza svojih riječi, ali i da tijekom predizborne kampanje građanima više ne prodaju priče o projektima i aktivnostima koje ne mogu ispuniti. Jeftini politički bodovi pred izbore više jednostavno ne smiju biti opcija. Smisao demokratskih izbora jeste glasanje za one kandidate koji nude program za rješavanje problema izravno vezanih sa kvalitetom života građana. Dosljednost u provođenju takvog programa, odnosno jasnih i mjerljivih obećanja datih građanima, treba biti ključ pri donošenju odluke svakog birača.